

تحلیل تأثیر ویژگی‌های کارآفرینی بر نگرش و قصد خوداشتغالی جوانان روستایی

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تحلیل تأثیر ویژگی‌های کارآفرینی بر نگرش و قصد خوداشتغالی جوانان روستایی دهستان الوند کوه غربی شهرستان همدان به روش همبستگی انجام شده است. جامعه آماری تحقیق جوانان روستایی پسر ۱۸-۲۹ ساله این دهستان بودند ($N=3438$) که بر مبنای فرمول کوکران حجم نمونه ۱۷۳ تن محاسبه گردید. پرسشنامه ابزار اصلی گردآوری داده‌ها بود که روایی آن توسط متخصصان توسعه روستایی و پایایی آن با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برای بخش‌های سنجش ویژگی‌های کارآفرینی ($\alpha=0.92$) و نگرش نسبت به خوداشتغالی ($\alpha=0.82$) مورد تأیید قرار گرفت. براساس نتایج بدست آمده بین وضعیت شغلی و ویژگی‌های کارآفرینی جوانان روستایی تفاوت معنی‌داری وجود نداشت. اما بین ویژگی‌های کارآفرینی جوانان روستایی با سطح تحصیلات تفاوت معنی‌دار در سطح ۰/۰۱ وجود داشت. همچنین بین نگرش جوانان روستایی نسبت به خوداشتغالی با وضعیت شغلی و سطح تحصیلات تفاوت معنی‌دار در سطح ۰/۰۱ مشاهده شد. بررسی رابطه بین ویژگی‌های کارآفرینی جوانان روستایی و نگرش آنها نسبت به خوداشتغالی نشان داد که بین ویژگی رویاپردازی، نیاز به موفقیت و کانون کنترل درونی با نگرش نسبت به خوداشتغالی رابطه مثبت و معنی‌دار در سطح ۰/۰۱ و بین ویژگی خلاقیت و عملگرایی با نگرش نسبت به خوداشتغالی در سطح ۰/۰۵ رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. براساس نتایج تحلیل رگرسیون متغیرهای کانون کنترل درونی، رویاپردازی، عملگرایی، نیاز به موفقیت و تحمل ابهام به طور کلی توانسته‌اند ۴۲/۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته نگرش جوانان نسبت به خوداشتغالی را پیش بینی کنند. نتایج ضریب همبستگی کرامر نیز بیانگر وجود رابطه مثبت و معنی‌دار بین نگرش و قصد خوداشتغالی است.

کلید واژه‌ها: جوانان روستایی، ویژگی‌های کارآفرینی، نگرش خوداشتغالی، قصد خوداشتغالی، دهستان الوندکوه غربی.

مقدمه

تقویت و ایجاد بستر مناسب برای کارآفرینی از ابزارهای پیشرفت اقتصادی به ویژه در کشورهای در حال توسعه است (Verhel, 2001) و اقتصاددانان توسعه معتقدند کارآفرینی و خواستگاری نقش مهمی در فرایند توسعه همه جانبه ایفا می‌کند (Mohapatra et al., 2007). در مناطق روستایی کارآفرینی و خوداشتغالی عاملی مؤثر در افزایش تولید، اشتغال‌زایی و راهی برای مقابله با بحران بیکاری و پاسخگویی به تقاضاهای متنوع جامعه روستایی است (Higgins & Morgan, 2000). چرا که در مناطق روستایی مسأله بیکاری با توجه به فرصت‌های محدود بخش کشاورزی برای ایجاد اشتغال به عنوان مانعی برای رسیدن به توسعه روستایی مطرح می‌باشد. به طوری که در نظریه‌های توسعه روستایی، کارآفرینی راهکاری جدید برای توانمندسازی و ظرفیت‌سازی در مناطق روستایی در جهت تغییر الگوی زندگی کنونی به الگوی مطلوب و شایسته انسانی و ابزاری مهم برای رسیدن به توسعه پایدار می‌باشد (فرجی سبکبار و همکاران، ۱۳۹۰). به اعتقاد مارکلی^۱ (۲۰۰۶) در مناطق روستایی طیف گسترده‌ای از افراد با توانمندی‌های مختلف وجود دارند که شناسایی و تدوین برنامه‌های ویژه برای آنها بسیار حایز اهمیت است و می‌تواند تأثیر بسزایی در وضعیت اقتصادی و اشتغال افراد در مناطق روستایی داشته باشد. یکی از رویکردهای مهم در توسعه کارآفرینی رویکرد ویژگی‌های شخصیتی است که با این فرض شکل گرفته است که برای پرورش و افزایش کارآفرینان در جامعه باید ویژگی‌های شخصیتی را در افراد تقویت کرد. چرا که نتایج بسیاری مطالعات بیانگر آن است که ویژگی‌های روانشناختی کارآفرینان نظیر مرکز کنترل درونی، تحمل ابهام، توفیق طلبی، ریسک‌پذیری و غیره از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر قصد کارآفرینانه (Nega & Shamuganathan, 2010) و بروز رفتار کارآفرینانه می‌باشند. رفتار کارآفرینانه طی چهار مرحله قصد و نیت راهاندازی کسب و کار،

^۱. Markley

کسب دانش در زمینه کسب و کار، کسب تجربه در خصوص فرآیند راه اندازی کسب و کار و جستجو برای شناخت فرصت و بهره برداری از آنها شکل می گیرد (Heinonen et al., 2005). بنابراین، درک چگونگی شکل گیری قصد و نیت کارآفرینانه به منظور درک رفتار کارآفرینانه بسیار مهم است (Sardeshmukh & Smith, 2010).

نگرش افراد به کارآفرینی نیز می تواند بر سطح فعالیت آنها در این زمینه تأثیر گذار باشد، به طوری که هر اندازه افراد نگرش مثبت تری نسبت به فعالیت های کارآفرینانه داشته باشند، بدون تردید کارآفرینی را به عنوان امری امکان پذیر درک کرده و احتمال موفقیت آنها بیشتر می شود (Carr & Sequeira, 2007). نگرش به راه اندازی یک کسب و کار به درجه ای ارزش گذاری مثبت یا منفی یک فرد به کارآفرین بودن اشاره دارد (Ajzen, 2001). نگرش حالتی روانی مبتنی بر تجربه است که تأثیری پویا بر فرد دارد و باعث واکنش او در برابر اشیا و وضعیت ها می شود. در حقیقت نگرش عامل اصلی تغییر رفتار است و در صورت تغییر نگرش افراد رفتار آنها نیز تغییر خواهد کرد. نگرش در پژوهش های کارآفرینی بدین معنی است که از نظر شخص کارآفرین تا چه اندازه ایجاد کسب و کار جدید جذاب است (Reilly et al., 2000).

شریف و سعد^۲ (۲۰۰۹) قصد کارآفرینانه را جهت گیری های شخصی به سوی فعالیت های خوداشتغالی در آینده تعریف نموده اند. لی و پیترسون^۳ (۲۰۰۰) و کروگر^۴ و همکاران (۲۰۰۰) تأثیر نگرش بر قصد کارآفرینانه را تأیید کرده و معتقدند که تأثیر گرایش بر رفتار کارآفرینانه نافذ و فراگیر است. گارول و اتسان^۵ (۲۰۰۶) نیز در پژوهشی به این نتیجه رسیدند دانشجویانی که دارای گرایش کارآفرینانه هستند در ویژگی های انگیزه پیشرفت، کانون کنترل درونی، نوآوری، اعتماد به نفس، تحمل ابهام و ریسک پذیری بهتر از دانشجویانی بودند که گرایش کارآفرینانه نداشتند. به اعتقاد رایینسون^۶ و همکاران (۲۰۰۷) نیز گرایش بهترین پیش بینی کننده رفتارهای کارآفرینانه است. لوج و فرانک^۷ (۲۰۰۳) طی پژوهشی به این نتیجه رسیدند که ویژگی های ریسک پذیری و مرکز کنترل درونی به طور غیر مستقیم بر نگرش دانشجویان نسبت به کارآفرینی تأثیر مثبت می گذارد و نگرش نیز دارای تأثیر مستقیم و مثبت بر قصد کارآفرینی افراد است. هوارد^۸ (۲۰۰۴) در پژوهشی به این نتیجه رسید که رابطه مستقیم بین پرورش ویژگی های استقلال طلبی، ریسک پذیری، انگیزه پیشرفت، کنترل درونی، اعتماد به نفس، جسارت و خلاقیت جوانان با توسعه قابلیت های کارآفرینی آنان وجود دارد. کالیندو^۹ و همکاران (۲۰۱۱) در بررسی تأثیر ویژگی های فردی بر تصمیم به خود اشتغالی در آلمان به این نتیجه رسیدند که گرایش از مهم ترین ویژگی های است که نقش مهمی در خوداشتغالی ایفا می نماید. فریری^{۱۰} و همکاران (۲۰۱۲) نیز به این نتیجه رسیدند که نیاز به موفقیت، اعتماد به نفس و نگرش شخصی تأثیر مثبتی بر قصد کارآفرینی دارند. بارانی و زرافشانی (۱۳۸۸) به این نتیجه رسیدند که بین نگرش دانشجویان نسبت به کارآفرینی و قصد آنها در راه اندازی یک کسب و کار رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد. به عبارت دیگر هر اندازه دانشجویان نگرش مثبتی نسبت به کارآفرینی داشته باشند، مصمم تر در راه اندازی یک کسب و کار جدید تلاش می کنند. مخت و همکاران (۱۳۹۱) در بررسی نگرش جوانان روستایی شهرستان گنبد کاووس نسبت به اشتغال در بخش کشاورزی به این نتیجه رسیدند که بیشترین میزان ویژگی های شخصیتی کارآفرینان جوانان روستایی به ترتیب در ویژگی عملگرایی، کانون کنترل، نیاز به موفقیت، تحمل ابهام، ریسک پذیری و چالش طلبی بوده است. جمع بندی نتایج مطالعات انجام شده حاکی از آن است که ویژگی های کارآفرینی و نگرش های کارآفرینانه در افزایش توانمندی افراد در جهت توسعه کارآفرینی و خوداشتغالی تأثیر گذار می باشد. لذا در پژوهش حاضر ویژگی های کارآفرینانه جوانان روستایی به عنوان مهم ترین مخاطبان برنامه های توسعه کارآفرینی و تأثیر آنها بر نگرش و قصد خوداشتغالی مورد مطالعه قرار گرفته است. شکل (۱) مدل مفهومی پژوهش را نشان می دهد.

2. Shariff & Saud

3. Lee & Peterson

4. Krueger

5. Gurol & Atsan

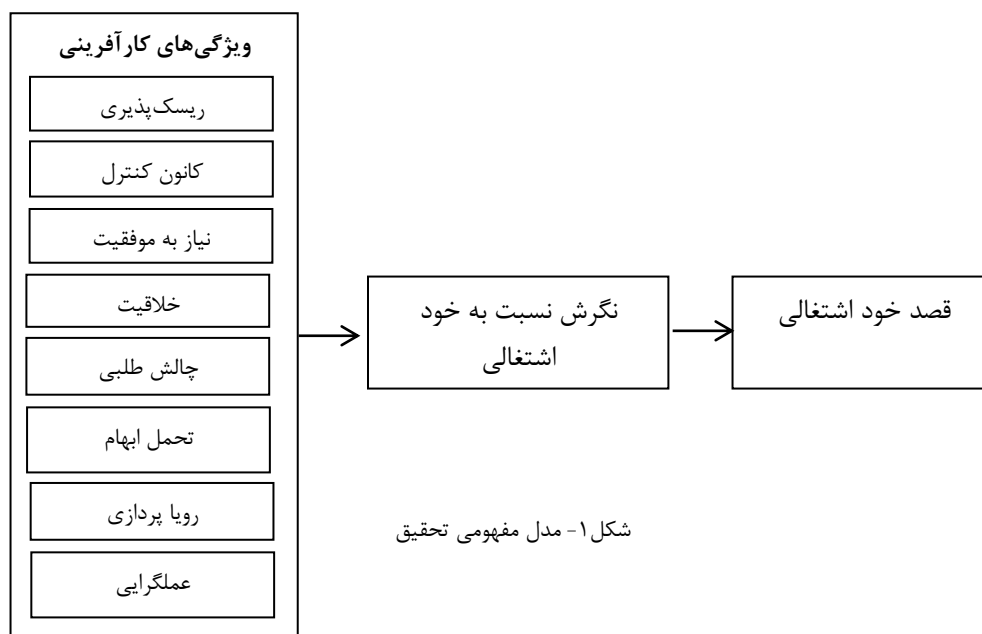
6. Robinson

7. Luthje & Franke

8. Howard

9. Caliendo

10. Ferreira

روش شناسی

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی، به لحاظ نحوه گردآوری داده‌ها پیمایشی و به لحاظ روش توصیفی-همبستگی می‌باشد که با هدف سنجش ویژگی‌های کارآفرینی جوانان روستایی و بررسی تأثیر آنها بر نگرش و قصد خوداشتغالی انجام شده است. جامعه آماری این تحقیق را جوانان روستایی پسر ۱۸-۲۹ ساله بخش مرکزی شهرستان همدان تشکیل می‌دهند که با استفاده از نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. بدین صورت که از بین دهستان‌های بخش مرکزی شهرستان همدان دهستان الوند کوه غربی و از بین روستاهای این دهستان ۶ روستا و از هر روستا ۳۰ نفر به صورت تصادفی انتخاب شدند. براساس آمارهای موجود جمعیت پسران جوان روستایی ۱۸-۲۹ ساله این دهستان در حدود ۳۴۳۸ نفر بود. برای تعیین حجم نمونه در مرحله پیش آزمون ۳۰ پرسشنامه از جوانان روستایی دهستان الوند کوه شرقی تکمیل و سپس با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه ۱۷۳ نفر تعیین شد. پرسشنامه مهم‌ترین ابزار گردآوری اطلاعات در پژوهش حاضر بود که در سه بخش ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای، سنجش نگرش نسبت به خوداشتغالی و سنجش ویژگی‌های کارآفرینی تنظیم شده بود. برای امتیازدهی نگرش از طیف پنج قسمتی لیکرت استفاده شد. در خصوص گویه‌های سنجش نگرش نسبت به خوداشتغالی، جهت بررسی دقت گویه‌های پرسشنامه از روایی صوری استفاده شد. بدین منظور پرسشنامه توسط متخصصان مورد بررسی و پس از دریافت نظرات آنها و اصلاح نهایی، آزمون مقدماتی در جامعه‌ای مشابه جامعه آماری تحقیق و بین ۳۰ نفر از جوانان روستایی انجام شد. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ مقدار پایایی این بخش ۰/۸۲ بدست آمد که نشان دهنده میزان پایایی قابل قبول آن می‌باشد. بخش سوم پرسشنامه مربوط به سنجش ویژگی‌های کارآفرینی جوانان روستایی بود. به منظور تنظیم این بخش از گویه‌های پرسشنامه سنجش ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینان ایرانی متناسب با ویژگی‌های جامعه مورد مطالعه استفاده شد. برای تعیین روایی پرسشنامه از نظر متخصصان استفاده شد و با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ مقدار پایایی این بخش از پرسشنامه ۰/۹۲ بدست آمد که حاکی از قابلیت اعتماد بالای آن است. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون به کمک نرم افزار SPSS استفاده شد.

یافته‌ها و بحث

با توجه به نتایج بدست آمده میانگین سن جوانان روستایی مورد مطالعه در حدود ۲۱ سال با انحراف معیار ۳ سال بود. بررسی وضعیت شغلی جوانان روستایی نشان داد که اکثریت آنها (۴۴/۱ درصد) در حال تحصیل، ۱۲/۹ درصد سرباز، ۲۸/۸ درصد بیکار و جویای کار و

۱۴/۱ درصد شاغل بودند. اکثریت آنها (۴۱/۵ درصد) سطح تحصیلات دیپلم داشتند و ۲۰/۵ درصد آنها زیر دیپلم، ۲۳/۴ درصد فوق دیپلم و ۱۴/۶ درصد کاشناسی و بالاتر بودند.

سنجش ویژگی‌های کارآفرینی جوانان روستایی

براساس نتایج جدول (۱) که اولویت‌بندی ویژگی‌های کارآفرینی جوانان روستایی را نشان می‌دهد ویژگی‌های سلاست فکری و رؤیاداری به ترتیب با ضریب تغییرات ۰/۱۰۰ و ۰/۱۱۶ در اولویت‌های اول و دوم و ویژگی کانون کنترل درونی با ضریب تغییرات ۰/۱۷۵ در اولویت آخر ویژگی‌های کارآفرینی جوانان روستایی دهستان الوند کوه غربی شهرستان همدان قرار گرفتند.

جدول ۱- اولویت‌بندی ویژگی‌های کارآفرینی جوانان روستایی

ویژگی کارآفرینی	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات	رتبه
خلاقیت	۲۷/۶۲	۲/۷۸	۰/۱۰۰	۱
رویارداری	۲۹/۳۸	۳/۴۳	۰/۱۱۶	۲
تحمل ابهام	۴۰/۴۲	۴/۸۵	۰/۱۲۰	۳
چالش طلبی	۱۴/۵۰	۱/۸۹	۰/۱۳۰	۴
نیاز به موفقیت	۵۱/۲۹	۷/۱۰	۰/۱۳۸	۵
ریسک رپذیری	۴۷/۵۲	۷/۰۸	۰/۱۴۹	۶
عملگرایی	۲۱/۹۴	۳/۴۳	۰/۱۵۶	۷
کانون کنترل درونی	۵۴/۲۰	۹/۵۰	۰/۱۷۵	۸

سنجش نگرش جوانان روستایی نسبت به خوداشتغالی

نگرش جوانان روستایی نسبت به خوداشتغالی به کمک ۱۲ گویه سنجیده شد. نتایج بررسی هر یک از گویه‌های سنجش نگرش بر حسب ضریب تغییرات در جدول ۲ آمده است. میانگین رتبه‌ای کلیه گویه‌های تشکیل دهنده نگرش ۲/۳۰ با انحراف معیار ۰/۶۸۶ بود که نشان دهنده نگرش خنثی جوانان روستایی به خوداشتغالی است، به طوری که در اکثر گویه‌ها میانگین بالاتر از ۲ بوده و به عبارتی نگرش جوانان روستایی نسبت به خوداشتغالی بالاتر از حد متوسط است.

جدول ۲- میانگین و انحراف معیار هر یک از گویه‌های مربوط به گرایش نسبت به خوداشتغالی

نگرش جوانان روستایی نسبت به خوداشتغالی	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات	رتبه
خوداشتغالی مشکل بیکاری جوانان در روستا را کاهش خواهد داد.	۲/۷۵	۰/۴۸۴	۰/۱۷۵	۱
راه اندازی کسب و کار در روستا برای من با ارزش است.	۲/۷۲	۰/۵۱۸	۰/۱۹۰	۲
جوانان روستایی توانایی راه اندازی کسب و کار در روستا را دارند.	۲/۶۷	۰/۵۹۰	۰/۲۲۰	۳
راه اندازی کسب و کار اولویت کاری من در آینده است.	۲/۵۸	۰/۵۶۹	۰/۲۲۰	۴
خوداشتغالی موضوعی با اهمیت برای اشتغال‌زایی در روستاها است.	۲/۵۰	۰/۵۶۶	۰/۲۲۵	۵
مهارت و توانایی لازم برای راه اندازی کسب و کار در روستا را دارم.	۲/۳۰	۰/۶۹۳	۰/۳۰۰	۶
شغل آزاد را به کار برای دیگران ترجیح می‌دهم.	۲/۳۳	۰/۷۳۳	۰/۳۱۴	۷
حاضریم ریسک بالای راه اندازی کسب و کار را تجربه کنم.	۲/۲۲	۰/۷۹۲	۰/۳۵۵	۸
برای خوداشتغالی در روستا آمادگی ندارم.	۲/۱۲	۰/۷۷۱	۰/۳۶۳	۹
در روستا زمینه کارآفرینی و خوداشتغالی وجود ندارد.	۱/۸۴	۰/۷۷۳	۰/۴۱۹	۱۰
بیکاری را به راه اندازی کسب و کار ترجیح می‌دهم.	۱/۷۹	۰/۷۷۲	۰/۴۳۰	۱۱
شرایط روستا برای راه اندازی کسب و کار مناسب نیست.	۱/۹۸	۰/۸۷۵	۰/۴۴۱	۱۲

به منظور مقایسه ویژگی‌های کارآفرینی و نگرش جوانان روستایی نسبت به خوداشتغالی براساس وضعیت شغلی و تحصیلی آنها از آزمون F استفاده شد. براساس نتایج بدست آمده، تفاوت معنی‌داری بین ویژگی‌های کارآفرینی جوانان روستایی در حال تحصیل، سرباز، بیکار و شاغل وجود ندارد. اما بین نگرش جوانان روستایی نسبت به خوداشتغالی بر حسب وضعیت شغلی آنها تفاوت معنی‌دار در سطح ۰/۰۱ وجود دارد. براساس نتایج بدست آمده از آزمون LSD، از نظر نگرش نسبت به خوداشتغالی بین گروه جوانان در حال تحصیل، سرباز و بیکار تفاوت وجود ندارد ولی بین نگرش آنها و نگرش گروه جوانان شاغل تفاوت معنی‌دار وجود دارد، به طوری که سطح نگرش جوانان شاغل نسبت به خوداشتغالی در وضعیت بهتری قرار داشت.

جدول ۳- مقایسه میانگین روحیه کارآفرینی و نگرش جوانان روستایی برحسب وضعیت شغلی

متغیر	وضعیت شغلی	میانگین	انحراف معیار	F	Sig
ویژگی‌های کارآفرینی	در حال تحصیل	۲۷۹/۱۷	۲۰/۵۶	۱/۸۲۴	۰/۱۴۵
	سرباز	۲۸۶/۳۳	۱۸/۴۰		
	بیکار	۲۸۲/۸۵	۱۸/۸۲		
	شاغل	۲۹۰	۲۳/۰۶		
نگرش نسبت به خود اشتغالی	در حال تحصیل	۲۹/۵۰ ^a	۳/۴۸	۴/۸۹۴	۰/۰۰۳**
	سرباز	۲۹/۷۷ ^a	۳/۵۰		
	بیکار	۲۹/۷۰ ^a	۴		
	شاغل	۳۲/۷۵ ^b	۴/۱۳		

** معنی‌داری در سطح ۰/۰۱ / *** حروف یکسان در جدول نشان دهنده عدم وجود تفاوت معنی‌دار بین گروه‌ها است.

نتایج مقایسه میانگین ویژگی‌های کارآفرینی جوانان روستایی برحسب سطح تحصیلات آنها نشان داد، با احتمال ۹۹ درصد تفاوت معنی‌داری بین ویژگی‌های کارآفرینی جوانان با تحصیلات زیر دیپلم، دیپلم، فوق دیپلم و کارشناسی و بالاتر وجود دارد. براساس نتایج آزمون LSD بین ویژگی‌های کارآفرینی جوانان زیر دیپلم و کارشناسی و بالاتر با دیگر گروه‌ها تفاوت معنی‌دار وجود دارد و بین دو گروه جوانان با تحصیلات زیر دیپلم و فوق دیپلم تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. مقایسه میانگین نگرش جوانان روستایی نسبت به خوداشتغالی بر حسب سطح تحصیلات آنها نیز نشان داد، با احتمال ۹۹ درصد تفاوت معنی‌دار بین نگرش نسبت به خوداشتغالی جوانان با تحصیلات زیر دیپلم، دیپلم، فوق دیپلم و کارشناسی و بالاتر وجود دارد. بر پایه نتایج آزمون LSD نگرش جوانان با تحصیلات کارشناسی و بالاتر نسبت به خوداشتغالی با دیگر گروه‌ها تفاوت معنی‌دار دارد و بین سه گروه جوانان با تحصیلات زیر دیپلم، دیپلم و فوق دیپلم در خصوص نگرش نسبت به خوداشتغالی تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

جدول ۴- مقایسه میانگین روحیه کارآفرینی و نگرش جوانان روستایی برحسب سطح تحصیلات

متغیر	گروه‌ها	میانگین	انحراف معیار	F	Sig
ویژگی‌های کارآفرینی	زیر دیپلم	۲۸۵/۲۱ ^a	۱۵/۳۲	۳/۹۰۱	۰/۰۱۰**
	دیپلم	۲۷۶/۸۱ ^b	۲۱/۱۰		
	فوق دیپلم	۲۸۳/۲۵ ^a	۲۰/۶۱		
	کارشناسی و بالاتر	۲۹۲/۱۳ ^b	۱۸/۳۹		
نگرش نسبت به خوداشتغالی	زیر دیپلم	۲۹/۴۵ ^a	۳/۱۸	۳/۹۵۳	۰/۰۰۹**
	دیپلم	۲۹/۳۵ ^a	۳/۴۸		
	فوق دیپلم	۳۰/۲۷ ^a	۴/۰۹		
	کارشناسی و بالاتر	۳۲/۲۹ ^b	۴/۶۹		

** معنی‌داری در سطح ۰/۰۱ / *** حروف یکسان در جدول نشان دهنده عدم وجود تفاوت معنی‌دار بین گروه‌ها است.

بررسی همبستگی بین نگرش جوانان روستایی نسبت به خوداشتغالی و ویژگی‌های کارآفرینی آنها نشان داد، بین رویاپردازی، نیاز به پیشرفت و کانون کنترل درونی جوانان روستایی با نگرش آنها نسبت به خوداشتغالی رابطه مثبت و معنی‌دار در سطح ۰/۰۱ و بین ویژگی‌های سلاست فکری و عملگرایی جوانان روستایی با نگرش آنها نسبت به خوداشتغالی رابطه مثبت و معنی‌دار در سطح ۰/۰۵ وجود دارد. به عبارتی جوانان روستایی با ویژگی‌های رویاپردازی، نیاز به پیشرفت، کانون کنترل درونی، سلاست فکری و عملگرایی بالا نگرش بهتری نسبت به خوداشتغالی دارند. اما بین ویژگی‌های چالش طلبی و ریسک‌پذیری جوانان روستایی با نگرش آنها نسبت به خوداشتغالی رابطه معنی‌داری وجود نداشت.

جدول ۵- نتایج حاصل از همبستگی بین نگرش نسبت به خوداشتغالی و ویژگی‌های کارآفرینی

نگرش	ویژگی کارآفرینی	R	P
نگرش نسبت به خوداشتغالی	سلاست فکری	۰/۱۵۴*	۰/۰۴۷
	رویاپردازی	۰/۲۶۴**	۰/۰۰۱
	تحمل ابهام	۰/۲۶۸**	۰/۰۰۰
	چالش طلبی	۰/۰۹۱	۰/۲۴۱
	نیاز به پیشرفت	۰/۳۷۰**	۰/۰۰۰
	ریسک‌پذیری	۰/۰۹۷	۰/۲۱۳
	عملگرایی	۰/۱۹۸*	۰/۰۱۰
	کانون کنترل درونی	۰/۵۰۳**	۰/۰۰۰
*معنی‌داری در سطح ۰/۰۵ **معنی‌داری در سطح ۰/۰۱			

نتایج تحلیل رگرسیون

به منظور اندازه‌گیری تاثیر جمعی متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته نگرش نسبت به خود اشتغالی از رگرسیون گام به گام استفاده شده است. بررسی مفروضات استفاده از رگرسیون خطی شامل استقلال خطاها (تفاوت بین مقادیر واقعی و مقادیر پیش بینی شده توسط معادله رگرسیون) توسط آزمون دوربین- واتسون و هم چنین نرمال بودن خطاها (توزیع خطاها نرمال با میانگین صفر) مورد بررسی قرار گرفت. مقدار آماره دوربین- واتسون ۲/۱۴ بدست آمده و از آنجا که مقدار بدست آمده در فاصله ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد، فرض وجود همبستگی بین خطاها رد می‌شود و در نتیجه می‌توان از رگرسیون استفاده کرد. همچنین براساس مقادیر VIF ابعاد بررسی شده مستقل از یکدیگر و دارای هم خطی نیستند. بررسی نرمال بودن توزیع خطاها نیز با استفاده از نمودار هیستوگرام انجام شد که شکل توزیع نرمال را داشت و از آنجایی که مقدار میانگین بدست آمده نزدیک به صفر و مقدار انحراف معیار نیز به یک خیلی نزدیک است، بنابراین توزیع خطاها تقریباً نرمال بوده و می‌توان از رگرسیون استفاده کرد. همچنین سطح معنی‌داری بدست آمده برای آماره F کمتر از ۰/۰۱ می‌باشد که بیانگر این است که تغییر نشان داده شده به وسیله مدل بر اثر تصادف نیست. بنابراین نتایج حاصل از بررسی مفروضات استفاده از مدل رگرسیون خطی نشان دهنده معتبر بودن مدل می‌باشد.

جدول ۶- خلاصه مدل رگرسیون

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	انحراف معیار	ضریب دوربین- واتسون	F	sig
۰/۶۶۸	۰/۴۴۶	۰/۴۲۸	۰/۰۹۵	۲/۱۴	۲۴/۶۱۷	۰/۰۰۰

در مجموع با توجه به مقادیر بتا به دست آمده، متغیر کانون کنترل درونی نسبت به سایر متغیرها بیشترین سهم را در تبیین متغیر وابسته داشته است. زیرا به ازاء یک واحد تغییر در انحراف معیار این متغیر، به اندازه ۰/۴۹۱ واحد تغییر در انحراف معیار متغیر نگرش جوانان

نسبت به خوداشتغالی ایجاد شده است. همچنین متغیرهای رویپزدازی ($\beta=0/229$)، عملگرایی ($\beta=0/221$)، نیاز به موفقیت ($\beta=0/188$) و تحمل ابهام ($\beta=0/126$) به ترتیب بعد از متغیر کانون کنترل درونی بیشترین تأثیر را بر نگرش جوانان نسبت به خوداشتغالی داشته‌اند.

جدول ۷- نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام

متغیرهای مدل	B	S.E	Beta	t	sig	تلورانس	VIF
عدد ثابت	۲/۳۰۱	۰/۱۲۵	-	۱۸/۴۲	۰/۰۰۰	-	-
کانون کنترل	۰/۰۰۷	۰/۰۰۱	۰/۴۹۱	۸/۰۵	۰/۰۰۰	۰/۹۷۷	۱/۰۲۳
رویپزدازی	۰/۰۰۸	۰/۰۰۲	۰/۲۲۹	۳/۷۱	۰/۰۰۰	۰/۹۵۱	۱/۰۵۱
عملگرایی	۰/۰۰۸	۰/۰۰۲	۰/۲۲۱	۳/۵۰	۰/۰۰۱	۰/۹۱۰	۱/۰۹۹
نیاز به موفقیت	۰/۰۰۳	۰/۰۰۱	۰/۱۸۸	۳/۰۵	۰/۰۰۳	۰/۹۵۴	۱/۰۴۸
تحمل ابهام	۰/۰۰۵	۰/۰۰۳	۰/۱۲۶	۲/۰۳	۰/۰۴۷	۰/۹۱۳	۱/۰۹۶

در این رابطه معادله رگرسیون حاصل با توجه به ضرایب تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته و عدد ثابت عرض از مبدا، به شرح زیر می‌باشد:

$$Y = 2/301 + 0/007 (X_1) + 0/008 (X_2) + 0/008 (X_3) + 0/003 (X_4) + 0/005 (X_5)$$

به منظور تعیین همبستگی بین نگرش جوانان نسبت به خود اشتغالی و قصد خود اشتغالی از ضریب همبستگی وی کرامر استفاده شده است. براساس نتایج به دست آمده بین نگرش و قصد خوداشتغالی آن‌ها همبستگی معنی‌دار در سطح ۱ درصد وجود دارد.

جدول ۸- رابطه بین نگرش نسبت به خوداشتغالی و قصد خود اشتغالی

متغیر	متغیر	ضریب همبستگی	r	Sig
نگرش نسبت به خود اشتغالی	قصد خود اشتغالی	V کرامر	۰/۴۳۵	۰/۰۰۰**

**معنی‌داری در سطح ۰/۰۱

نتیجه گیری و پیشنهادها

پژوهش حاضر با هدف تحلیل تأثیر ویژگی‌های کارآفرینی بر نگرش و قصد خود اشتغالی جوانان روستایی دهستان الوندکوه غربی انجام شد. براساس نتایج بدست آمده ویژگی‌های کارآفرینی اکثریت افراد مورد مطالعه در سطح متوسط بود. بنابراین جوانان روستایی این دهستان از روحیه و توانایی بالقوه کارآفرینی برخوردار هستند و این موضوع می‌تواند به عنوان یک فرصت در راستای خوداشتغالی آنها مورد توجه قرار گیرد. نتایج بدست آمده نشان داد بین ویژگی‌های کارآفرینی جوانان روستایی و وضعیت شغلی آنها تفاوت معنی‌داری وجود نداشت، اما از نظر نگرش نسبت به خوداشتغالی تفاوت معنی‌دار بین آنها وجود داشت. همچنین بین جوانان روستایی با سطوح تحصیلات متفاوت از نظر ویژگی‌های کارآفرینی و نگرش نسبت به خوداشتغالی تفاوت معنی‌دار وجود داشت، به طوری که ویژگی‌های کارآفرینی و نگرش نسبت به خوداشتغالی جوانان روستایی با سطوح تحصیلات کارشناسی و بالاتر بیش از سایر گروه‌ها بود. براساس نتایج بدست آمده بین ویژگی‌های کارآفرینی رویپزدازی، تحمل ابهام، نیاز به پیشرفت، کانون کنترل درونی، سلاست فکری و عملگرایی با نگرش جوانان روستایی نسبت به خوداشتغالی رابطه مثبت و معنی‌دار وجود داشت. به عبارتی روحیه کارآفرینانه افراد بر نگرش آنها نسبت به خواستگاری اثر مثبت دارد.

بررسی رابطه بین ویژگی‌های کارآفرینی جوانان روستایی و نگرش آنها نسبت به خوداشتغالی نشان داد که بین ویژگی رویپزدازی، نیاز به موفقیت و کانون کنترل درونی با نگرش نسبت به خود اشتغالی رابطه مثبت و معنی‌دار در سطح ۱ درصد و بین ویژگی خلاقیت و عملگرایی

با نگرش نسبت به خوداشتغالی در سطح ۵ درصد رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد. براساس نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه متغیرهای کانون کنترل درونی، رویاپردازی، عملگرایی، نیاز به موفقیت و تحمل ابهام توانستند ۴۲/۸ درصد از واریانس نگرش جوانان روستایی نسبت به خوداشتغالی را تبیین کنند. نتیجه بدست آمده با نتایج مطالعه لوج و فرانک (۲۰۰۳) همخوانی دارد. نتایج حاصل از ضرایب همبستگی نیز نشان داد بین نگرش جوانان نسبت به خوداشتغالی و قصد خوداشتغالی آنها رابطه مثبت و معنی داری در سطح ۱ درصد وجود دارد. لی و پیترسون (۲۰۰۰)، لوج و فرانک (۲۰۰۳)، رابینسون و همکاران (۲۰۰۷)، کالیندو و همکاران (۲۰۱۱)، فریری و همکاران (۲۰۱۲) و بارانی و زرافشانی (۱۳۸۸) نیز بر تأثیر نگرش بر قصد کارآفرینی اذعان داشته‌اند.

در راستای توسعه خوداشتغالی، توصیه می شود با توجه به وجود زمینه مناسب برای خوداشتغالی و کارآفرینی در بین جوانان روستایی دهستان الوند کوه غربی اقداماتی از قبیل برگزاری دوره‌های آموزشی کاربردی برای تقویت دانش و آگاهی آنها با هدف ارتقای سطح شایستگی‌های کارآفرینانه، ایجاد مراکزی جهت مشاوره به جوانان علاقمند در زمینه راه اندازی کسب و کارهای کارآفرینانه، اجرای برنامه‌های حمایتی از جمله تخصیص هر چه بیشتر اعتبارات کم بهره و همچنین نظارت دقیق بر نحوه توزیع و مصرف آن در جهت تسهیل روند خوداشتغالی و آماده‌سازی محیط اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی روستاها در دستور کار قرار گیرد.

فهرست منابع

بارانی، ش. و زرافشانی، ک. (۱۳۸۸). بررسی تأثیر نگرش نسبت به کارآفرینی، هنجارهای جامعه و باور به خودکارآمدی در پیش بینی نیت کارآفرینانه دانشجویان مدیریت و آبادانی روستاها در دانشگاه پیام نور کرمانشاه. *تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران*، دوره ۲-۴۰، شماره ۳، صص ۹۹-۹۱.

فرجی سبکبار، ح.، بدری، س.ع.، سجاسی قیداری، ح.، صادقلو، ط. و شهدادی خواجه عسگر، ع. (۱۳۹۰). اولویت‌بندی توسعه کارآفرینی در مناطق روستایی با استفاده از تکنیک پرومیتی (مطالعه موردی: دهستان حومه بخش مرکزی شهرستان خدابنده استان زنجان). *پژوهش‌های جغرافیای انسانی*، شماره ۷۵، صص ۶۸-۵۳.

مخت، س.، باقری، ا. و شعبانعلی فمی، ح. (۱۳۹۱). بررسی نگرش جوانان روستایی شهرستان گنبد کاووس نسبت به اشتغال در بخش کشاورزی. *فصلنامه روستا و توسعه*، سال ۱۵، شماره ۴، صص ۱۱۵-۱۳۶.

Ajzen, I. (2001). Nature and operation of attitudes. *Annual review of psychology*, 52, 27-58.

Caliendo, M. Fossen, F. M. and Kritikos, A. S. (2011). *Personality characteristics and the decision to become and stay self-employed*. DIW Berlin Discussion Paper, 1113.

Carr, J. C. and Sequeira, J. M. (2007). Prior family business exposure as .11 intergenerational influence and entrepreneurial intent: A theory of planned behavior approach. *Journal of Business Research*, 60, 1090-1098.

Ferreira, J. J , Raposo, M. L., Gouveia Rodrigues, R. , Dinis, A. and do Paço, A. (2012). A model of entrepreneurial intention: An application of the psychological and behavioral approaches. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 19(3), 424-440.

Gurol, Y. and Atsan, N. (2006). Entrepreneurial characteristics amongst university students: Some insights for entrepreneurship education and training in Turkey. *Education + Training*, 48(1), 25-38.

Heinonen, J., Poikkijoki, S. A. and Vierikko Vento, I. (2005). *Entrepreneurship- an Opportunity for Academics: A case study of a training programme for bioscience researcher*. Turku School of Economics and Business Administration, Small Business Institute, Finland.

Higgins, M., and Morgan, J. (2000). The of creativity in planning: The creative practitioner. *Planning Practice and Research*, 15(1-2), 117-127.

Howard, S. (2004). *Developing entrepreneurial potential in youth: The effects of entrepreneurial education and venture creation*. University of South Florida Repot.

Krueger, N. F., Reilly, M. D., and Carsrud, A. L. (2000). Competing models of entrepreneurial intentions. *Journal of Business Venturing*, 15(5-6), 411- 432.

Lee, S. M., and Peterson, S.J. (2000). Culture, entrepreneurial orientation and global competitiveness. *Journal of world business*, 35(4), 401-406.

- Luthje, C. and Franke, N. (2003). The 'making' of an entrepreneur: testing a model of entrepreneurial intent among engineering students at MIT. *R&D Management*, 33(2), 135-147.
- Markley, D.M. (2006). *A framework for developing rural entrepreneurship, economic development America*, RUPRI for Rural Entrepreneurship.
- Mohapatra, S., Rozelle, S., and Goodhue, R. (2007). The rise of self-employment in rural china: development or distree? *World Development*, 35(1), 163-181.
- Nega H.K.J., and Shamuganathan, G. (2010). The influence of personality traits and demographic factors on social Entrepreneurship stat up intention. *Journal of Business Ethics*, 95, 259- 260.
- Reilly, M. D., Krueger, N. F., and Carsrud, A. L. (2000). Competing models of entrepreneurial intention. *Journal of Business Venturing*, 15, 411-432
- Robinson, J. S., Garton, B. L., and Terry, R. (2007). Identifying the employability skills needed in the workplace according to supervisors of college of agriculture, food and natural resources graduates. *Journal of Southern Agricultural Education Research*, 57(1), 95-100.
- Sardeshmukh, S. and Smith, R. (2010). An examination of skills and abilities in a process model of entrepreneurship, Retrieved 14 June 2010, from <http://www.swinburne.edu.au/lib/ir/onlineconferences/agse2010/000113.pdf>.
- Shariff, M.N.M. and Saud, M.B. (2009). An attitude approach the prediction of entrepreneurship on students at institution of higher learning in Malaysia. *International Journal of Business and Management*, 4(4), 129-135.
- Verheul, I., Wennekers, S., Audretsch, D. and Thurik, R. (2001). *An eclectic theory of entrepreneurship: policies, institutions and culture*. Tinbergen Institute.